

своїх працівників на курси вивчення певних програм. Найрозвиненіша така практика в тих фірмах, де працівники користуються власними фірмовими програмами.

В таких випадках роботодавець зацікавлений у стажуванні, де безпосередньо майбутній працівник досконало вивчає всі аспекти роботи з потрібною програмою. Нами було висунуто припущення, що всі респонденти отримали освіту за спеціальністю «Дизайн» або дотичними до неї спеціальностями. Але, як показали результати опитування, 15% із них (а це, підкреслюємо, спеціалісти, які працюють у сфері дизайну) отримали дипломи з інших, не дотичних до дизайну, спеціальностей. Потрібні для роботи знання вони отримали під час стажування або безпосередньо в процесі практичної роботи. Що стосується причин досягнення професійного успіху взагалі, то володіння комп'ютерними програмами респонденти називали як одну з його умов. Більш суттєвими, на їхню думку, є мотивація, висока працездатність. Найбільш ефективними дизайнери інтер'єрів вважали програми 3d Max, CorelDRAW, AdobePhotoshop і Adobe Illustrator, а дизайнери і конструктори меблів – PRO100, BestCut, 3CAD та спеціалізовані програми, розроблені саме для їх фірм (Carat, MediaDesign та Komandor Designe).

Як показало дослідження, сучасна робота в сфері дизайну потребує глибоких знань сучасних комп'ютерних програм, та базові знання з проектної ручної та комп'ютерної графіки, які вивчають у всіх «дизайнерських» навчальних закладах, а також високий рівень мотивації до саморозвитку.

UDC 72.012.8 : 727.8 *Master's degree M.Z. Kravets, assoc. prof. O.O. Shvets – UNFU*

Relevance investigation of using hand graphics and computer programs in designer's activities

This article presents the results of the survey on the use of computer programs in professional designers of object-space environment. Found that work in design requires a basic knowledge of the project (hand) graphics and modern computer programs as well as high level of motivation to self-development.

Keywords: hand graphics, computer programs, designer's activities.

УДК 72.012.8 : 616.8-009.83

*Магістрантка Х.А. Лабунська;
доц. Р.М. Купчик, канд. техн. наук – НЛТУ України, Львів*

СЕНСОРНІ КІМНАТИ: АСПЕКТИ ПРОЕКТУВАННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

Розглянуто поняття «сенсорні кімнати», їх принцип дії, ефективність, результативність, застосування та особливості проектування. Акцентовано увагу на актуальності терапії за допомогою сенсорних кімнат.

Ключові слова: сенсорна кімната, релаксація, мультисенсорний дизайн, органи чуття.

Постановка та актуальність проблеми. На сьогоднішній день життя людини, особливо в мегаполісі, стало дуже динамічним. Воно переповнене стресами, фізичною, нервовою, емоційною та психічною напругами. Цілком природним є бажання людини зупинитись та відпочити від повсякденної метушні, відновити психоемоційну рівновагу. Зважаючи на швидкий ритм життя сучасної успішної людини, дуже мало хто зможе собі дозволити в якості способу зняття стресу, розслаблення та відновлення організму регулярні виїзди на природу, за місто, в ліс.

Це і є одною з проблем, для вирішення якої і спроектовані сенсорні кімнати. Іншою проблемою є пошуки немедичних методів лікування стресу, психоневрологічних відхилень, реабілітації людей з підвищеною агресивністю і аномальною поведінкою, та людей, які стали жертвами насильства або інших стресових ситуацій, а також зняття нервової та м'язової напруги і відновлення працездатності.

Мета: З'ясувати призначення сенсорних кімнат, принципи їх проектування і наповнення, та вплив на людський організм.

Виклад основного матеріалу. Сенсорна кімната (в літературі зустрічаються і інші назви: «кімната психологічного розвантаження», кімната релаксації, мультисенсорна кімната) – це середовище, спроектоване з метою дати людині відчуття спокою та безпеки. Така кімната комплексно впливає на всі види почуттів і нервову систему людини, за допомогою різного роду стимуляторів [1]. Іншими словами, сенсорна кімната - це організоване особливим чином навколишнє середовище, що складається з великої кількості різних стимуляторів, які впливають на органи зору; слуху; нюху; тактильні та вестибулярні рецептори. При проектуванні сенсорної кімнати спеціально підбирається кольорова гамма, м'яке світло, зручні вироби з деревини [5-12] (крісла з підігрівом), тиха музика, дзюрчання води та світлові ефекти. При правильному поєднанні всіх цих чинників створюється відчуття спокою та повного розслаблення організму [2].

За допомогою різних органів почуття людина може пізнавати навколишній світ, відчувати та сприймати оточуючі її предмети. Роль зору в процесі сприйняття навколишнього середовища важко недооцінити. Саме через зір людина отримує до 90 відсотків інформації про навколишній світ. Колір – ось що найперше вхоплює людське око. Також колір має сильний психологічний та навіть фізіологічний вплив на людину. Прикладом важливості зміни кольорової обстановки для зменшення зорового та нервового напруження може слугувати експеримент на взуттєвій фабриці в Бретоні, Англія [6]. Робочі весь час працювали на машинах, які були пофарбовані в чорний колір, і взуття і нитки також були чорними.

Коли ж машини і стіни заводу пофарбували в зелений, голубий та помаранчевий кольори, то кількість нещасних випадків та невиходів на роботу значно зменшилась. Продумане колірне вирішення робочих місць та оточуючого середовища позитивно вплинуло на працездатність працівників, також воно сприяло зменшенню зорового на нервового напруження.

При створенні та проектуванні сенсорної кімнати враховується сприятлива дія спокійних, приємних тонів кольорового спектру, через орган зору на організм людини, релаксуюча музика, ароматерапія та можливість прийняття максимально зручного положення для сидіння чи лежання. Щодо наповнення сенсорної кімнати, то зручні насипні сидіння, теплий водяний матрац з підігрівом, який приймає форму тіла та має вібромузичну функцію, м'які, світлі покриття стін і підлоги комплексно створюють відчуття комфорту, безпеки та релаксації.

Спеціальна музика є також важливою складовою сенсорної кімнати. Вона створена композиторами з різних країн світу, та передається через вбудовані в кімнаті динаміки. Окрім цього в сенсорних кімнатах часто використовуються «водоспади» та «фонтани» зі світлооптичного волокна, які повільно переливаються всіма кольорами веселки та заворожують людське око. Мабуть, найприємнішою процедурою перебування в сенсорній кімнаті є плавання в «сухому басейні» з прозорих пружних кульок, які постійно міняють колір за допомогою кольорових фільтрів, що обертаються. Такий басейн створений для проведення точкового масажу кульками по всій поверхні тіла під дією власної ваги.

Стіни в сенсорній кімнаті також мають свою мету: на них розміщують спеціальні панелі з різними візуальними і тактильними ефектами, також використовуються мультимедійні проектори, що проєктують на стіни фільми, фотографії або складні візуальні спецефекти, що сприяють розслабленню всього організму або здійснюють запроєктований вплив. Англійські вчені, що досліджували дію сенсорних кімнат, встановили, що через 15-20 хвилин перебування в ній, настає стан релаксації [6]. А отже, повертаючись до проблеми виїзду за місто (щоб зняти стрес), сенсорні кімнати є чудовою альтернативою для розслаблення організму та відновлення життєвих сил, з мінімальною витратою часу.

Ще однією позитивною рисою сенсорної кімнати є створення комфортного середовища, яке потрібне для лікування людей з девіантною поведінкою. У таких людей є проблеми, які стосуються пізнавальної, соціальної, психологічної, емоційної, сенсорної та фізичної функцій організму. Ці проблеми можуть виникати внаслідок відсутності уваги з боку родини, сексуального чи фізичного насильства, обмеженого навколишнього середовища. Для того, щоб зменшити ризик девіантної поведінки, потрібно створити повноцінне оточення, що викликає в клієнта почуття довіри. Саме в таких умовах робота психолога з пацієнтом здатна принести найвищі результати. Першу створену сенсорну кімнату вважали способом розваги, а не терапії, і голландські терапевти були проти проведення будь-яких наукових дослідів. Але іншу точку зору мали англійські вчені. В кінці 80-х років сенсорні кімнати значно поширились в Англії і стали невід'ємною частиною реабілітаційної та терапевтичної практики в багатьох установах. Саме англійські вчені побачили значні результати використання сенсорних кімнат.

На початку 90-х років в наукових журналах з'явилися перші статі про сенсорні кімнати, і їх кількість значно зросла після 1994 року. Ці публікації стали поширюватись у багатьох країнах Європи, та ні одна з них не мала негативних або нейтральних відгуків про сенсорні кімнати як метод терапії. Дослідження сенсорних кімнат робились як з хворими людьми так і зі здоровими, де також були отримані хороші результати, що виражались у підвищенні концентрації та покращенні фізичного та психічного станів [3]. Важливо зазначити, що критика, яка базується на тому, що сенсорна кімната перевантажує мозок надлишком стимулів та викривлює світогляд, є безпідставною. Доказом цього може слугувати те, що насиченість позитивними стимулами формує та загострює мимовільну увагу, сеанси в сенсорній кімнаті тривають не довше однієї години, відповідно не виникає перенасичення організму стимулами, і наостанок, кількість і тип стимуляторів може змінюватися, регулюватися відповідно до конкретних потреб та підбиратися індивідуально для кожного користувача. Суттєвим плюсом сучасних сенсорних кімнат є те, що вони здатні автоматизовано і гнучко підлаштовуватись для індивідуальних цілей. Тобто кожна людина зможе отримати в ній саме те, що необхідно її організму для розслаблення та відновлення рівноваги.

В цілому значення і можливості сенсорних кімнат вивчені не до кінця і перебувають в напрямку постійних досліджень. Але вже цілком зрозуміло, що це простір, призначений для психологічного розвантаження, релаксації, зняття стресу, реабілітації хворих, стимуляції органів чуття, і він створює унікальні можливості не тільки для відпочинку, але й навчання.

Сенсорна кімната може виконувати цілий ряд завдань:

- Створювати заспокійливе середовище для відпочинку;
- Перемикає увагу людини з одного типу відчуттів на інший. Наприклад спостереження за світловою картиною змінюється прослуховуванням мелодій, або підбором музичних нот, а потім дотиком різних фактур.
- Розвивати творчі здібності, уяву. Сенсорна кімната дає можливість відчувати себе в іншому світі, де все підвладне власному руху, голосу.

- Сенсорна кімната дозволяє навчати дітей розрізненню кольорів, відтінків, музичних нот, тактильних відчуттів.

- Сенсорна кімната - це захоплююча гра, де можна купатися в світних кулях, стояти під дощем зі струмливим світлом, змагатися з друзями в спритності і кмітливості.

Для кожного спеціаліста, який працює з людьми зі спеціальними потребами, потрібне середовище, яке регулюється. Таке середовище підходить всім клієнтам і терапевтам для роботи, дає можливість самому клієнту прагнути до самовдосконалення, сприяє покращенню взаєморозуміння між лікарем та пацієнтом.

Висновки. Отже, проаналізувавши призначення, спосіб дії та застосування сенсорних кімнат, можна з впевненістю сказати, що сенсорні кімнати є можна ефективно використовувати для багатьох цілей і вони здійснюють позитивний вплив на організм людини.

Перебування в сенсорній кімнаті сприяє: покращенню емоційного стану, зниженню нервової напруги і тривоги, нормалізації сну, активізації мозкової діяльності, прискоренню відновлюючих процесів в організмі після хвороб, зниженню агресивності. Для дітей відвідання сенсорної кімнати дає суттєвий поштовх для розвитку маленької особистості на шляху пізнання нею навколишнього світу.

Література

1. Жевнеров В., Баряева Л., Галлямова Ю. Сенсорная комната — волшебный мир здоровья: Учеб. пос.: Санкт-Петербург, ХОКА, 2007. — Ч. 1: Темная сенсорная комната. — 416 с.
2. **Сенсорные комнаты** (тактильные комнаты), дизайн, проектирование, оборудование, реализация. [Електронний ресурс] — Режим: <http://www.birjuza.com.ua/index1/produce/sensorroom/>
3. **Для чего нужна сенсорная комната** [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://ntgk.ru/solutions/education/interactive-sensory-room/sensory-room>
4. **Сенсорные комнаты Снузлин** - уникальный сказочный мир ощущений [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.rehabmedical.ru/stati/sensornye-komnaty-snuzlin-unikalnyj-skazochnyjmir-owuwenij.html>
5. **Sensory Rooms & Items.** — Режим: <http://pinterest.com/gailzahtz/sensory-rooms-items/>
6. **The Best Space To Create For Some Awesome Relaxation Or Stimulation.** [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.sensory-processing-disorder.com/sensory-room.html>
7. **Gayda S.V., Maksymiv V.M., Tunytsya T.Yu.** Elaboration of post-consumer wood classifier // Forestry, Forest, Paper and Woodworking Industry. — Lviv. — 2008, 34:55-68. (in Ukr.).
8. **Gayda S.V.** (2000): Матеріали для виготовлення виробів з деревини / Materials for the Production of wood Productss. Lviv: BMC. — 160 p. (in Ukr.).
9. **Гайда С.В.** Рациональное конструирование изделий из древесины. — Львів:БМС. — 2001. — 93 с.
10. **Гайда С.В., Кшивецький Б.Я., Войтович І.Г. Прокопович Б.В.** Тлумачний словник з деревооброблення. — Львів: НЛТУ України. — 2002. — 280 р.
11. **Гайда С.В.** Проблема деревної сировини у Європі та Україні / Ліс. госп-во, ліс., папер. та деревооб. пром-сть / наук.-техн. зб. — Львів: НЛТУ України. — 2007, 33:55-63.
12. **Гайда С.В., Максимів В.М.** Аналіз, особливості, проблеми та досвід використання додаткових ресурсів сировини — відходів та вживаної деревини / Ліс. госп-во, ліс., папер. та деревооб. пром-сть / наук.-техн. зб. — Львів: НЛТУ України. — 2007, 33:63-72.

UDC 72.012.8 : 616.8-009.83

*Master's degree K.A. Labunska;
assoc. prof. R.M. Kupchyk — UNFU, Lviv*

Sensory rooms: aspects of the design and application

Describes the question of sensory rooms, principle of their action, efficiency, application and designing. Attention is focused on the relevance of therapy with sensory rooms.

Keywords: sensory room, relaxation, multisensorial design, senses